

ÉVES BESZÁMOLÓ JELENTÉS

2004/2005

MOSZKVA

DR. ERDÉLYI ÁRPÁD

tudományos és technológiai (TÉT) attasé

1. Oroszország tudományos és technológiai rendszerének fő jellemzői

1.1 A Tét politika fő ismérvei

Az oroszországi Tét politika jogi szabályozásának alapdokumentuma továbbra is „**Az Oroszországi Föderáció tudományos és technológia fejlesztési politikájának 2010-ig terjedő és hosszú távú alapjai**” című, 2002. március 30-án kelt elnöki rendelet.

A tudomány és a technológia állami politikájának kiemelt feladata az ország **innovációs fejlődésre történő átállítása. Ezért a tudomány és a technológia fejlesztésének legfontosabb irányai és feladatai között** (alaptudományok fejlesztése, az alkalmazott kutatás és fejlesztés ösztönzése, a tudomány és technológia állami szabályozásának tökéletesítése, nemzeti innovációs rendszer kialakítása, a tudományos és tudományos-műszaki eredmények felhasználásának aktivizálása, a tudományos-műszaki értelmiség megtartása és továbbképzése, a tudomány és az oktatás integrációja, a nemzetközi tudományos-műszaki együttműködés fejlesztése) **elsőrendű fontosságú a nemzeti innovációs rendszer megeremtése.**

2004 végén felülvizsgálatra és módosításra kerültek a tudomány, technika és technológia fejlesztésének prioritásai. **Az új prioritáslista az alábbi 7 elemből áll:**

1. Informatika és telekommunikáció;
2. Biotechnológia;
3. Nanotechnológia;
4. Energiatakarékosság;
5. Ésszerű természetgazdálkodás;
6. Antiterror;
7. Korszerű fegyverzetek.

Az ország tudományos és technológiai életének továbbra is meghatározó elemei a **szövetségi célprogramok**. Ezek finanszírozására a központi költségvetés a 2004. évi 174 milliárd rubellel (1218 milliárd forint) szemben **2005-ben 261 milliárd rubelt (1827 milliárd forint) biztosít**, ami a megelőző évhez képest **50 százalékos emelkedést** jelent. A célprogramok számában 2004-hez képest nincs változás, továbbra is **53 szövetségi célprogram indul, vagy folytatódik.**

A teljesség igénye nélkül a tudományos és technológiai területeket érintő **legfontosabbak** az alábbiak:

- **Világóceán**

2005. évi költségvetése 293 millió rubel, szemben a megelőző évi 466 millió rubellel!

- **Az oktatás fejlesztése**

2004-ben 3,1 milliárd rubelt juttatott e célra a központi költségvetés, 2005-ben 4,1 milliárdot.

- **Környezetvédelem és természeti erőforrások (2002-2010)**

2003-ban 604 millió rubel, 2004-ben 795 millió rubel, 2005-ben pedig 1,2 milliárd rubel a program költségvetése, ami egyértelműen arra utal, hogy az ország vezetése felismerte a környezetvédelem fontosságát, valamint kiemelten kezeli a természeti erőforrások hasznosítását.

- **Nemzetközi ITER termonukleáris reaktor (2002-2005)**

2005-ben 85 millió rubel költhető a témára, szemben a megelőző évi 68 millió rubellel.

- **Űrprogram (2001-2005)**

2004. évi 13,7 milliárd rubeles költségvetését **33 százalékkal haladja meg** az idei 18,3 milliárd.

- **Globális navigációs rendszer** létrehozására 2005-ben 2,55 milliárd rubel költhető az előző évi 2,2 milliárddal szemben.
- **A polgári repülés műszaki fejlesztése 2002-2010 között, majd 2015-ig**
2003-ban 3,1 milliárd rubel állt e célra rendelkezésre, 2004-ben ennél névleges értékben is kevesebb, mindössze 2,6 milliárd rubel volt költhető a programra. 2005-re a terv 3,1 milliárd rubelt irányoz elő.
- **Kutatás és fejlesztés a tudomány és a technika prioritásterületein (2002-2006)**
2003-ban 2,2 milliárd rubel állt rendelkezésre, 2004-ben 2,4 milliárd. Az idei költségvetés e témára jelentős emelkedést irányoz elő 7,4 milliárd rubeles kiadással.
- **E-Oroszország (2002-2010)**
2003-ban 1,43 milliárd rubelt, 2004-ben 1,84 milliárd rubelt, 2005-re pedig 2,23 milliárd rubelt biztosít a költségvetés.
- **Nemzeti technológiai bázis (2002-2006)**
2002-ben 2,5 milliárd rubel, 2003-ban 1,5 milliárd rubel, 2004-ben 2,0 milliárd rubel került felhasználásra. A 2005. évi költségvetés 2,1 milliárd rubelt biztosít.

1.2 A K+F és innováció rendszere, intézményi és finanszírozási struktúrái, jogszabályi keretei

Az intézményrendszer elemei (Oktatási és Tudományos Minisztérium, Szövetségi Tudományos és Innovációs Ügynökség, Tudományos és Fejlett Technológiák Tanácsa, Orosz Tudományos Akadémia, iparági tudományos kutatóintézetek, állami tudományos központok, kis- és közepes vállalkozások, business-inkubátorok és technológiai parkok, innovációs - technológiai központok, tudományos városok /naukográdok/) a beszámolási időszakban **változatlanok voltak** az előző évhez képest.

Az **Oktatási és Tudományos Minisztérium** felügyelete alá az alábbi központi szervek tartoznak:

Szövetségi Tudományos és Innovációs Ügynökség

Feladatai: egységes állami politika megvalósítása és állami szolgáltatások nyújtása az alap- és az alkalmazott kutatásokhoz, valamint a polgári célú perspektivikus technológiák fejlesztéséhez, az állami tudományos központok, szövetségi tudományos és fejlett technológiai központok állami támogatása, műszerparkok fejlesztése, közös használatuk elősegítése, a tudományos és műszaki információ rendszerének megszervezése, a tudományos, tudományos-műszaki és innovációs tevékenység információ-igényének biztosítása.

Szövetségi Oktatási Ügynökség

Feladatai: az oktatási intézmények tevékenységének szervezése, az állami tudományos szervezetekben és a felsőoktatásban dolgozó tudományos és oktatási személyzet tovább- és átképzésének szervezése.

Oktatási és Tudományos Szövetségi Szolgálat

Feladatai: ellenőrző és felügyelő tevékenység az oktatásban, a tudományban, a tudományos-műszaki tevékenységben és az ifjúságpolitikában, oktatási intézmények állami akkreditálása, külföldön és Oroszországban kiadott egyetemi és főiskolai oklevelek, valamint tudományos fokozatok egyenértékűségével kapcsolatos kérdések, egyetemi professzori és docensi címek,

valamint tudományok doktora és kandidátusa fokozatok odaítélése és a megfelelő oklevelek kiadása, doktori és kandidátusi „disszertációs tanácsok” megalakítása.

Szellemi Tulajdonjogok, Szabványok és Áruvédjegyek Szövetségi Szolgálata

Feladatai: a szellemi tulajdonjogok használatával és védelmével kapcsolatos szabályozás, a szellemi tulajdonnal kapcsolatos szakértői jelentések és dokumentáció, regisztrációs tevékenység, illetékekkel és szabványdíjakkal kapcsolatos ellenőrzés és felügyelet.

Finanszírozási rendszer

A központi költségvetés 2005-ben kiadásokra 3 048 milliárd rubelt, bevételekre 3 326 milliárd rubelt irányoz elő.

A tervek szerint a GDP 2005-ben eléri a 18 720 milliárd rubelt. Az inflációt 2005 decemberére 7,5-8,5 százalék közöttire prognosztizálják a szakértők.

Az 1996-ban elfogadott tudományos és technológia-politikai törvény értelmében **a tudomány finanszírozására a költségvetési kiadások 4 %-át kell fordítani.** A 2005. évi adatok ismeretében ennek az összegnek így el kellene érnie a 121,9 milliárd rubelt. Ez a 4 százalékos követelmény eddig még egyszer sem sikerült, ugyanakkor a 2005-re előirányzott összeg már némi emelkedésről tanúskodik:

1997.	2,8 %	(12,4 milliárd rubel)
1998.	2,2 %	(11,2 milliárd rubel)
1999.	1,8 %	(11,6 milliárd rubel)
2000.	1,8 %	(17,1 milliárd rubel)
2001.	1,7 %	(22,1 milliárd rubel)
2002.	1,7 %	(32,9 milliárd rubel)
2003.	1,7 %	(40,2 milliárd rubel)
2004.	1,7 %	(46,2 milliárd rubel)
2005.	2,0 %	(56,0 milliárd rubel)

2005-ben **alapkutatásokra 29,5 milliárd rubel, alkalmazott K+F-re pedig 26,5 milliárd rubel fordítható,** ez a megelőző évihez képest alapkutatásoknál 26 százalékos, alkalmazott kutatás és fejlesztés esetében pedig 16 százalékos, összességében 21 százalékos nominális emelkedést jelent.

Az 56 milliárd rubelből a **Szövetségi Tudományos és Innovációs Ügynökség 10,0 milliárddal,** az **Orosz Tudományos Akadémia 22,4 milliárddal,** a többi, **államilag elismert tudományos akadémia 16,7 milliárddal,** az **Oroszországi Alapkutatási Alap (RFFI) 3,4 milliárddal,** az **Oroszországi Humán Tudományos Alap (RGNF) 0,56 milliárddal,** míg a **Kisvállalkozások Fejlesztését Támogató Alap 0,84 milliárddal** részesedik.

Az Orosz Tudományos Akadémia 2005. évi finanszírozása

Orosz Tudományos Akadémia központi költségvetési támogatása:	14,3 milliárd rubel
OTA Szibériai Tagozat központi költségvetési támogatása:	4,8 milliárd rubel
OTA Távol-keleti Tagozat központi költségvetési támogatása:	1,8 milliárd rubel

OTA Uráli Tagozat központi költségvetési támogatása: 1,5 milliárd rubel
Összesen: 22,4 milliárd rubel,
(szemben a 2004. évi 18,2 milliárd rubellel), amely a megelőző évihez képest
nominális értékben mintegy 22 százalékos emelkedést jelent.

További említésre méltó költségvetési támogatások a tudomány területén tevékenykedő intézmények részére: Orosz Orvostudományi Akadémia 12,0 milliárd rubel, Orosz Mezőgazdasági Akadémia 2,3 milliárd rubel, Moszkvai Állami Egyetem 3,9 milliárd rubel.

A K+F és az innováció területét érintő legfontosabb jogszabályok

- Az Oroszországi Föderáció Alkotmánya (1993);
- Iparpolitikai koncepció (kormányrendelet, 1996);
- A tudományról és az állami tudományos-műszaki politikáról (szövetségi törvény, 1996);
- Az Orosz Föderáció védelmi iparának átalakításáról (szövetségi törvény, 1998);
- Az Orosz Föderáció tudományos városának jogállása (szövetségi törvény, 1999);
- A Független Államok Közössége tagállamai államközi innovációs politikájának koncepciója 2005-ig (2001);
- Az Oroszországi Föderáció tudományos és technológia fejlesztési politikájának 2010-ig terjedő és hosszú távú alapjai (elnöki rendelet, 2002);
- Az Orosz Föderáció állami beruházási politikájának alapvető irányai a tudomány és a technológia terén (kormányrendelet, 2002);

Oroszországnak jelenleg nincs innovációs törvénye.

1. 3. A kutatási eredmények hasznosítási módszerei

Oroszországban legutóbb 2003-ban merült fel egy önálló tudományos minisztérium létrehozásának szükségessége, a 2004 márciusában történt kormányátalakítás során azonban az **Oktatási és Tudományos Minisztérium** (Minobrnauki) létrehozásával született meg a legjobbnak ítélt megoldás. Az innováció kérdéseivel a Minobrnauki alárendeltségébe tartozó **Szövetségi Tudományos és Innovációs Ügynökség** hivatott foglalkozni.

Putyin elnök 2003 májusában az ország helyzetét elemző beszédében feladatul szabta a GDP 10 éven belüli megkétszerezését. Kétségtelen, hogy a jelenlegi magas kőolajárak e cél eléréséhez nagyban hozzájárulnak, azzal azonban az ország vezetői is tisztában vannak, hogy mérsékelni kell Oroszország gazdaságának függését a nyersanyagok világpiaci árától.

Mihail Fradkov miniszterelnök a Szövetségi Tanácsban 2004. április 14-én tartott beszédében az alábbiakban összegezte az ország előtt álló feladatokat: a szociális problémák megoldása, adminisztratív reform, **versenyképes ipar fejlesztése, elsősorban a kis- és közepes vállalatok támogatása révén,** az üzleti élet résztvevői és az állam közötti konstruktív együttműködés kialakítása, Oroszország integrálása a világ gazdaságba. **Az oroszországi tudomány fejlesztésének alapjává a jövőben az innovációnak kell válnia.**

Jurij Oszipov akadémikus, az OTA elnöke az akadémia 2004 májusában tartott közgyűlésén kifejtette, hogy **meg kell teremteni az innovációs tevékenység alapjait és szabályozásának mechanizmusait.**

1. 4. Jelentősebb események a K+F és innováció területén

Az Orosz Tudományos Akadémia és az European Aeronautic Defence and Space Company (EADS) szervezésében 2005. január 25-én került megrendezésre az **„Oroszországi Technológiai Csúcstalálkozó”**.

A rendezvény célja az EADS és egyes oroszországi kutatóintézetek és vállalatok közötti együttműködés eredményeinek ismertetése és a jövőbeni lehetőségek megvitatása volt.

Marc Strechinsky, az EADS Russian Technology Office vezetője elsősorban információtechnológiai, aeroakusztikai és anyagtudományi kutatások terén lát lehetőséget együttműködésre oroszországi, európai és magyarországi partnerek között.

Az EADS és oroszországi partnere, a MNIIPU az együttműködési lehetőségek megismertetése céljából, a Magyar Tudományos Akadémiával közösen 2005 szeptemberében konferenciát szervez Budapesten.

2005. február 15-18. között került megrendezésre az Összoroszországi Kiállítási Központban az **„V. Moszkvai Innovációs és Befektetési Szalon**.

A 2001 óta minden év februárjában megtartásra kerülő, konferenciával összekapcsolt rendezvényen az idén 630 kiállító (tudományos kutatóintézet, kutató-fejlesztő tevékenységgel és innovációval foglalkozó vállalkozás stb.) mutatkozott be.

2005. április 18-22. között került megrendezésre az Expocentr központban a **VI. Moszkvai Nemzetközi Hi-Tech Fórum**. A szekcióülésekkel, kerekasztal konferenciákkal és tudományos-gyakorlati szemináriummal egybekapcsolt rendezvény célja az oroszországi tudásigényes technológiák piacra jutásának elősegítése, a nemzeti innovációs rendszer megteremtésének támogatása, a hi-tech prioritások meghatározása és a befektetések aktivizálása volt. A Fórum kiállításán közel 300 oroszországi cég mutatta be termékeit és technológiáit.

Ha nem is rendezvény, de kiemelt esemény volt az oroszországi kutatás-fejlesztést és az innovációt érintő, **„Az állami tudományos szektor átalakításának koncepciója”** címet viselő dokumentum elkészülte (2004 őszén). A tervezetet az Oktatási és Tudományos Minisztérium dolgozta ki és bocsátotta vitára.

Az ország tudományos közössége által több fórumon is megvitatott tervezet **radikális változásokat irányoz elő** Oroszország tudományos életében. A tervezett intézkedések (szerkezeti, intézményi, pénzügyi és irányítási reform, a tudományos és K+F intézmények egy egész sorának **privatizálása**, akadémiai innovációs övezet létrehozása, „Világszínvonalú alapkutatások prioritásos támogatása” célprogram stb.) megvalósulása esetén az akadémiai és állami tulajdonú, **kutatással és fejlesztéssel foglalkozó szervezetek, intézetek száma 2338-ról 800-ra csökkenne négy év alatt**. A koncepció a **K+F finanszírozásának további jelentős növelését irányozza elő**: 2006-ban 71 milliárd rubelt, 2007-ben 110 milliárd rubelt javasol ilyen célokra fordítani. A tudományos kutatók átlagfizetése a 2004. évi havi 8300 rubelről 2008-ra havi 30 ezer rubelre emelkedne.

Az egy alkalmazottra jutó éves kutatási költség a tavalyi 154 ezer rubelről 750 ezer rubelre nőne.

A dokumentum kiemelt szerepet szán az oroszországi, polgári célú alapkutatások fejlesztésének is, amelyek részaránya az összes kutatáson belül a tavalyi 51 százalékról 2008-ig 58 százalékra emelkedne. A koncepció 5-7 **„nemzeti laboratórium”** létrehozását is javasolja.

1. 5. Oroszország kétoldalú és EU-ra nem kiterjedő multilaterális Tét kapcsolatai, együttműködései

Kétoldalú Tét kapcsolatok:

Oroszországnak több mint 50 országgal van szerződésen alapuló kétoldalú Tét kapcsolata. A kétoldalú tudományos, műszaki és technológiai együttműködés területén Oroszország továbbra is az alábbi irányokat tartja fontosnak:

- **Független Államok Közössége;**
- **Kapcsolatok a G-8 tagjaival;**
- **Kapcsolatok a fejlődő országokkal (India, Kína, Irán stb.)**

Multilaterális Tét kapcsolatok:

- **Együttműködés az ENSZ intézményeivel**

Az UNEP, UNIDO, UNESCO, WHO, valamint a legkülönbébb nemzetközi programok (klímaváltozás, biológiai biztonság, járványos betegségek elleni küzdelem stb.) keretében folytatott nemzetközi együttműködés.

A beszámolási időszakban csatlakozott Oroszország a Kiotói Jegyzőkönyvhöz.

- **Együttműködés egyéb nemzetközi szervezetekkel, szervekkel és intézményekkel**

Ezen a téren a NATO, a CERN - Dubna program, valamint a Nemzetközi Tudományos - Műszaki Központ (MNTC) keretében folyó együttműködés méltó említésre.

Az MNTC-t 1994-ben alapította az EU, az USA, Oroszország, Norvégia, Kanada és Japán. Fő feladata a volt Szovjetunió hadiipari kutatásokkal foglalkozó intézményei és kutatói működésének átállítása polgári célú tevékenységre. Az elmúlt 10 évben a központ közel 1800 projektet támogatott mintegy 550 millió dollár értékben.

- **Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központ**

Moszkvában folytatja tevékenységét az ENSZ által nemzetközi szervezatként bejegyzett, 1969-ben alapított intézmény, a Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központ (oroszul MCNTI, angolul ICSTI). Az eredetileg a KGST tagországok informatikai fejlesztésére létrehozott intézmény túlélte a KGST megszűnését, profilt váltott és 18 tagországgal működik tovább. Tevékenységével elsősorban a technológia-transzfert szolgáló információ átadását kívánja elősegíteni, ilyen jellegű szolgáltatásokkal támogatja a kis- és közepes vállalkozásokat. Az MCNTI úgy önállóan, mint tagjai révén is részt vesz a nemzetközi tudományos-műszaki együttműködésben (ESPIRIT/EIS, EUROMECUM, MAGATE, UNEP, FAO).

2004. novemberében az MCNTI bemutatót tartott tevékenységéről az EU tagországok Tét attaséinak. A bemutató célja az MCNTI és az EU tagországok informatikával foglalkozó intézményei, vállalatai közötti együttműködés lehetőségeinek felkutatása volt.

2. Oroszország kapcsolata az EU-val a K+F és az innováció területén

2. 1. Oroszország és az EU viszonya

A kibővült EU-val folytatott tudományos, műszaki és technológiai, kereskedelmi, politikai kapcsolatok egyre nagyobb jelentőségűek lesznek Oroszország életében.

Oroszország és az EU közötti kapcsolatokat az 1997-ben megkötött **”Partnerségi és együttműködési szerződés”** szabályozza, amelynek 62. cikke foglalkozik a tudományos és technológiai kooperációval.

Az Oroszország és az EU által Brüsszelben 2000. november 16-án kötött és 2002. december 31-én lejárt **tudományos-műszaki együttműködési szerződést** 2003. november 6-án a Rómában tartott 12. EU - Oroszország csúcstalálkozón a felek további **öt évvel meghosszabbították**.

A Moszkvában 2005 májusában megtartott EU-Oroszország csúcson került aláírásra a **négy térségéről szóló egyezmény**, amely a gazdasági, kül- és biztonságpolitikai, jogi téren történő együttműködés mellett szabályozza a felek tudományos-műszaki, oktatási és kulturális kapcsolatait is.

2. 2. Oroszország részvétele a 6. Keretprogramban és az EU egyéb innovációs tevékenységében

2003 őszén az orosz fél kijelölte az **EU 6-os Keretprogram kapcsolattartóit (NCP)**, összesen kilenc főt. A 6-os Keretprogramban az oroszországi kutatók elsősorban az alábbi tudományterületeken működhetnek együtt európai kollégáikkal:

- biotechnológia, mezőgazdaság;
- egészségügy;
- anyagtudományok;
- nanotechnológia;
- űrkutatás, repülés;
- környezetvédelem;
- alapkutatások;
- korszerű energiatermelési módszerek;
- alternatív energiahordozók;
- energiatakarékosság.

Az EU által támogatott programok közül meg kell említeni a **TACIS-t**, amely az egykori Szovjetunió 11 tagországának és Mongóliának biztosít anyagi és szellemi segítséget a jogrend, az államigazgatás, a magánvállalkozások az infrastruktúra, a környezetvédelem, a falufejlesztés és a nukleáris biztonság terén.

A program **1991-ben történt elindítása** óta a TACIS több mint 1700 projektet támogatott mintegy 2,6 milliárd euró értékben, többségüket Oroszországban. A projektek az alábbi **témaköröket ölelik fel**:

- Gazdasági reformok és a magánszektor fejlesztése (kis- és közepes vállalatok fejlesztése, kettős felhasználású technológiák exportja, vállalkozások támogatása és a testületi vezetés, bankreform, kereskedelem és gazdaságpolitika);
- Közművek, infrastruktúra, nukleáris biztonság (EU-orosz energiapolitika harmonizálása, energia párbeszéd, energia-hatékonyság, megújuló energiaforrások, kis vízierőművek rehabilitációs projektje, balti-tengeri környezetvédelem, TÉT ügyek);
- Határokon átnyúló együttműködés (E-Karélia informatikai projekt, környezetvédelmi beruházások a kalinyingrádi területen, határátkelők fejlesztése);
- Jogi reformok, intézményi támogatásuk (a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem, a pénzmosás elleni küzdelem, bírák továbbképzése, államháztartási és adóreform stb.);

- Szociális ügyek, civil társadalom (az AIDS megelőzése).

Aktívak az EU és Oroszország kapcsolatai a **világűr kutatása** terén. Az együttműködés fejlesztésére jó lehetőségek vannak a GALILEO, a GMES programok terén, a műholdas hírközlésben, az élettudományok terén és végül, de nem utolsó sorban a hordozórakéták témakörében. Ez utóbbi jelentősége a Columbia űrsikló 2003. februári tragédiája után csak nőtt.

Az **EU moszkvai képvisellete széleskörű tevékenységet fejt ki** a közösség tudományos, műszaki és technológiai vívmányainak oroszországi kutatókkal történő megismertetésében. A képviselő munkatársai rendszeresen tartanak ismertető oroszországi városok kutatóintézeteiben és felsőoktatási intézményeiben.

2004. november 22-26. között tartotta meg az EU moszkvai képvisellete a **kutatói mobilitás hetét**, amelynek keretében előadásorozatra került sor a moszkvai Közgazdaságtudományi Főiskolán, érintve többek között a kutatói mobilitás emberi tényezőit, a TEMPUS, az Erasmus Mundi valamint a Marie Curie programokat. A rendezvények ezt követően Novoszibirszkben, Tomszkban és Szentpéterváron folytatódtak.

Az EU 2005 márciusában indította útjára „**A tudomány és a technológia kommercializálása, Oroszországi Föderáció**” elnevezésű programját. A program elsődleges célja a tudomány és a műszaki innovációs politika oroszországi fejlődésének, továbbá a tudományos-műszaki fejlesztés eredményei belső- és külső piacokra jutásának segítése. További cél hozzájárulni az ország nemzeti innovációs rendszerének megteremtéséhez. A program keretén belül üzletfejlesztési konzultációkra, kutatási műszerek és berendezések szállítására, a potenciális partnerekkel történő kapcsolatok kialakítására, marketing- és informatikai támogatásra, tapasztalatcserére stb. kerül sor.

2. 3. A Tét attasé EU-val kapcsolatos szakmai tevékenysége

Az előző évekhez hasonlóan a beszámolási időszakban is rendszeresek voltak az **EU tagországok moszkvai Tét attaséinak találkozói, amelyeken nagykövetségünk képviselőjében én veszek részt.**

3. Oroszország és Magyarország K+F és innovációs kapcsolatai

3. 1. A két ország K+F+I együttműködése

Az Orosz Föderáció és a Magyar Köztársaság közötti Tét kapcsolatokat az 1993-ban aláírt kormányközi Tudományos és Technológiai Egyezmény szabályozza. Az egyezmény értelmében alakult meg és működik a **Magyar - Orosz Tét Vegyes Bizottság.**

A Vegyes Bizottság harmadik ülését 1998-ban, a negyediket 2002 júliusában tartotta. A negyedik ülésen aláírásra került 2002-2004. évi munkaterv közös projektjei a beszámolási időszak idején valósultak meg.

A **Vegyes Bizottság ötödik ülésére 2005 áprilisában került sor Budapesten.** Az ülésen a felek elfogadták a Tét együttműködés 2005-2006. évi munkatervét, amelyben 16 közös projekt szerepel.

A Vegyes Bizottság következő ülésére a tervek szerint Moszkvában kerül sor, 2006 harmadik negyedévében.

Gyurcsány Ferenc miniszterelnök 2005. februári moszkvai látogatása idején **nanotechnológiai szándéknyilatkozatot** írt alá dr. Boda Miklós, a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnöke és Szergej Mazurenko, a Szövetségi Tudományos és Innovációs Ügynökség vezetője. A szándéknyilatkozat értelmében a partnerek **Miskolcon nanotechnológiai kutatóközpontot hoznak létre**. 2005 áprilisában Mazurenko úr a témában megbeszéléseket folytatott Budapesten és Miskolcon.

2005 májusában a moszkvai Expocentrben került megrendezésre a „**Magyarország az EU-ban**” kiállítás és konferencia. A rendezvényen az NKTH nevében Mányi István tartott előadást a magyarországi kutatás-fejlesztésről és innovációról.

A rendezvényen részt vevő dr. Csepeli György, az IHM politikai államtitkára megbeszélést folytatott Zurab Jakobasvilivel, az MCNTI igazgatójával.

A **Magyar Tudományos Akadémia**, továbbá oroszországi partnerei - az Orosz Tudományos Akadémia, az Orosz Orvostudományi Akadémia és az Orosz Mezőgazdasági Akadémia - között folyamatos az együttműködés. Az MTA 2004. évi közgyűlésén tiszteleti tagjainak sorába választotta Jurij Oszipovot, az Orosz Tudományos Akadémia elnökét.

3. 2. A TÉT attasé kapcsolatépítő, promóciós, forrásfeltáró tevékenysége

Az előző évhez hasonlóan a beszámolási időszakban is kiemelt feladatomban volt a **kapcsolattartás** az Oktatási és Tudományos Minisztérium Nemzetközi Együttműködési Főosztályával, a Szövetségi Tudományos és Innovációs Ügynökséggel, valamint az Orosz Tudományos Akadémia Külsőkapcsolatok Főosztályával. E feladataim végrehajtása során elsősorban az NKTH Attaséi és Információs Osztályával, valamint az MTA Nemzetközi Együttműködési Irodájával konzultáltam.

Kérem, hogy a magyarországi kutatóintézetek a továbbiakban is jelezzék felém együttműködési igényeiket, a partnerek felkutatásában a jövőben is készséggel állok rendelkezésükre. Kontra Ferenc nagykövet úr, valamint moszkvai magyar kereskedelmi képviselő munkatársai vidéki útjaik során ismertetik tárgyalópartnereikkel a TÉT és oktatási együttműködési lehetőségeket is.

A beszámolási időszakban **részt vettem a Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központban (MCNTI) tartott üléseken.** Továbbra is tisztázásra vár hazánk fenti intézményben viselt tagságának kérdése.

4. A TÉT attasé részvétele a nagykövetség nem TÉT területeken folytatott tevékenységében

Az elmúlt egy évben is **feladatomban volt az országaink közötti oktatási együttműködés nagykövetségi koordinálása.** Ez magában foglalta az érintett hazai és oroszországi egyetemekkel, a Magyar Ösztöndíj Bizottsággal, az orosz Oktatási és Tudományos Minisztériummal és magukkal a hallgatókkal való kapcsolattartást és ügyintézkést, valamint a Moszkvában tanuló egyetemi teljes képzős és posztgraduális hallgatóknak történő ösztöndíj-

kifizetést. Én végeztem az itt külszolgálatot teljesítők gyermekeinek felsőfokú beiskolázását is.

A Külügyminisztérium, az Oktatási Minisztérium, a Magyar Ösztöndíj Bizottság, valamint a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal képviselői között született megállapodás értelmében oktatási feladataim a jövőben csökkentésre kerülnek.

Magyar hallgatók oroszországi képzése:

A 2004/2005-ös tanévben a **moszkvai Puskin Intézetben** és a **szentpétervári Herzen Intézetben** vettek részt magyar hallgatók orosz nyelvi részképzésen.

Ebben a tanévben hat magyar hallgató folytatott posztgraduális, három pedig teljes képzésű egyetemi tanulmányokat a Magyar Ösztöndíj Bizottság támogatásával.

Folyik a hallgatói csere a **Corvinus Egyetem** és a **Moszkvai Nemzetközi Kapcsolatok Intézete (Egyetem)** között. Sikeres együttműködés folyik a **Szent István Egyetem** és a **Voronyezsi Agrártudományi Egyetem** között is.

Oroszországi hallgatók magyarországi képzése:

A **Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen** a 2004/2005-ös tanévben 12 fő, a **Szent István Egyetemen** pedig 3 fő kezdte meg egyetemi tanulmányait.

Göncz Árpád elnök úr 1993-ban, az oroszországi finnugor nyelvű tagköztársaságokban tett látogatása során tett felajánlása évente 10 ottani hallgató számára biztosít lehetőséget magyarországi rész- és teljes képzésre. A pályázat - most már a magyar-orosz oktatási együttműködési jegyzőkönyv keretén belül - idén is meghirdetésre került.

Moszkva, 2005. július 14.